

แนวทางการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Knowledge Management Approach for Development
Kasetsart University Knowledge Repository

สุราภรณ์ คงผล, อารีย์ ธัญกิจจานุกิจ
ฝ่ายสารสนเทศ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ e-mail: suraporn.k@ku.ac.th

---

บทคัดย่อ

สำนักหอสมุด ได้จัดทำคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อรวบรวมและจัดเก็บผลงานของมหาวิทยาลัย สำหรับเผยแพร่และใช้ประโยชน์ในการอ้างอิงทางวิชาการทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยนำความรู้และประสบการณ์จากการบริหารจัดการสารสนเทศระดับชาติในฐานะที่เป็นศูนย์สนเทศทางการเกษตรแห่งชาติมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา “คลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” ผลของการจัดการความรู้ที่สำนักหอสมุดถ่ายทอดลงสู่ผู้ปฏิบัติงานของส่วนงาน 4 วิทยาเขต ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินงานการจัดการสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง และร่วมกันบันทึกข้อมูลตรงตามมาตรฐานที่สำนักหอสมุดกำหนด ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์หลักในการจัดทำคลังความรู้ คือ รวบรวมและจัดเก็บผลงานของมหาวิทยาลัย ทำให้สำนักหอสมุดบรรลุวิสัยทัศน์ในเป็นคลังความรู้ของมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยสามารถใช้เป็นฐานความรู้ของมหาวิทยาลัยเพื่อการใช้ประโยชน์ทั้งในเชิงการอ้างอิงทางวิชาการ สามารถเผยแพร่เพื่อใช้ประโยชน์ ทั้งในระดับส่วนงาน ระดับมหาวิทยาลัยและระดับชุมชน รวมทั้งสามารถขยายผลการเผยแพร่ผลงานให้ได้รับการอ้างอิงทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติตามนโยบาย Digital University และ World Class University ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำสำคัญ:

คลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, การจัดการความรู้, การถ่ายทอดความรู้,
กระบวนการจัดการความรู้

Abstract

The Office of University Library, Kasetsart University developed the Kasetsart University Knowledge Repository (KUKR) to collect and preserve the university's academic paper, opened to public and practical for cite references either in national or international level. The knowledge and experience from information management in national level as a Thai National AGRIS Centre has been applied to the development of "Kasetsart University Knowledge Repository" The results of the

knowledge management that Office of University Library, Kasetsart University had been share to the staff of the 4-campus, enabling the staff to perform their information management correctly and submit bibliographic information according to standards set by the Office of University Library, Kasetsart University, which is in accordance with main objective of KUKR in collecting and storing the university's academic paper. As a result, the library achieved as stated in its vision to be a University Repository, which could be used for cite reference. Opening to publish, the knowledge storing could be useful to institutes, universities and to community. In addition, KUKR help extending the use of academic paper for cite reference in both national and international level in accordance with the policy of Digital University and World Class University of Kasetsart University.

Keyword:

Kasetsart University Knowledge Repository, Knowledge Transfer,
Knowledge Management, Knowledge Process

บทนำ

ตามนโยบายการบริหารงานของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่มุ่งเน้นการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน และสำนักหอสมุดฯ รับนโยบายจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะ 4 ปี (2557-2560) โดยเป็นคลังความรู้ของมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัยของมหาวิทยาลัย ในระยะแรก สำนักหอสมุดได้จัดทำโครงการนำร่องในการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อเฉลิมฉลองในโอกาส 60 ปี แห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยได้ทำการรวบรวมผลงานของผู้ทำประโยชน์ให้กับมหาวิทยาลัย คณาจารย์และนักวิจัยอาวุโสที่มีชื่อเสียง จำนวน 107 ท่าน และได้นำความรู้และประสบการณ์จากการบริหารจัดการสารสนเทศระดับชาติในฐานะที่เป็นศูนย์สนเทศทางการเกษตรแห่งชาติมาประยุกต์ใช้ในการขยายผลจากฐานข้อมูลภูมิปัญญามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็น “คลังความรู้ดิจิทัลมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” และเปิดให้บริการอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2558 ในวาระ 72 ปี แห่งการสถาปนามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การจัดการความรู้ เป็นกระบวนการในการนำความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในบุคคลขององค์กร รวมทั้งความรู้ที่อยู่ในรูปของเอกสารสื่อต่าง ๆ มาจัดการให้เป็นระบบ เพื่อให้สามารถนำความรู้ดังกล่าวที่มีไปใช้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เพื่อสนับสนุนเป้าหมายหรือตอบสนองการดำเนินการขององค์กร (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, n.d.) จากการพัฒนาคลังความรู้ของมหาวิทยาลัยที่ผ่านมาตลอดระยะเวลา 12 ปี สำนักหอสมุดใช้การจัดการความรู้โดยถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการสารสนเทศในระดับฝ่าย จากหัวหน้างานสู่ผู้ปฏิบัติงาน และใช้ระบบพี่เลี้ยง ซึ่งเป็นเครื่องมือในการจัดการความรู้ในการให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแล และติดตาม เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง ผลจากการดำเนินงานดังกล่าว สำนักหอสมุดสามารถรวบรวมและจัดเก็บผลงานของมหาวิทยาลัยได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ยังติดปัญหาเรื่องการรวบรวมผลงานที่สำคัญ คือ ผลงานจากคณะ สำนักและสถาบัน จากบทเรียนที่ผ่านมา สำนักหอสมุดเห็นแล้วว่าไม่สามารถดำเนินงานโดยลำพังได้ จึงปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ใหม่ โดยดำเนินงานเป็น

เครือข่ายความร่วมมือภายในมหาวิทยาลัย และให้ส่วนงานของ 4 วิทยาเขต มีส่วนร่วมในการบันทึกข้อมูล เพื่อจัดเก็บในคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผ่านการนำความรู้และประสบการณ์จากการบริหารจัดการสารสนเทศระดับชาติ มาประยุกต์ใช้ ถ่ายทอดความรู้การจัดการสารสนเทศผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติ จัดทำเป็นเอกสารคู่มือ คลิปวิดีโอที่เข้าใจง่าย ชุดความรู้ที่ใช้ได้กับทุกส่วนงาน อีกทั้งยังได้จัดเก็บและเผยแพร่เพื่อการแบ่งปันบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานของส่วนงานในบางเขตและวิทยาเขต ได้เกิดการเรียนรู้ใหม่ โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา

กระบวนการจัดการความรู้ที่สำนักหอสมุดถ่ายทอดลงสู่ผู้ปฏิบัติงานของส่วนงาน 4 วิทยาเขต ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง และร่วมกันบันทึกข้อมูลตรงตามมาตรฐานที่สำนักหอสมุดกำหนด ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์หลักในการจัดทำคลังความรู้ คือ รวบรวมและจัดเก็บผลงานของมหาวิทยาลัย ทำให้นักหอสมุดบรรณวิสัยทัศน์เป็นคลังความรู้ของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสามารถใช้เป็นฐานความรู้ของมหาวิทยาลัยเพื่อการใช้ประโยชน์ทั้งในเชิงการอ้างอิงทางวิชาการ สามารถเผยแพร่เพื่อใช้ประโยชน์ทั้งในระดับส่วนงาน ระดับมหาวิทยาลัย และระดับชุมชน รวมทั้งสามารถขยายผลการเผยแพร่ผลงานให้ได้รับการอ้างอิงทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ ตามนโยบาย Digital University และ World Class University ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อถอดบทเรียนการพัฒนาคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. ขยายผลการพัฒนาคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สู่ทุกส่วนงานใน 4 วิทยาเขต
3. เพื่อพัฒนาระบบการจัดการคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้เกิดความยั่งยืน

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

สำนักหอสมุดโดยฝ่ายสารสนเทศ ได้ถอดบทเรียนจากการบริหารจัดการสารสนเทศในระดับชาติ ในฐานะที่เป็นศูนย์สนเทศทางการเกษตรแห่งชาติ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 ได้นำบทเรียนและประสบการณ์ในการจัดการสารสนเทศ มาประยุกต์ใช้พัฒนางานคลังความรู้ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตามกระบวนการจัดการความรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดหาความรู้ (Knowledge acquisition) การพัฒนาคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ องค์ความรู้ด้านการจัดการสารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะเรื่องการรวบรวมผลงานและการบันทึกข้อมูลตามมาตรฐานสากล สำนักหอสมุดจึงนำองค์ความรู้ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันกับการจัดการสารสนเทศด้านเกษตรมาใช้ ดังนี้

1.1 กำหนดให้การบริหารจัดการฐานข้อมูล การบันทึกข้อมูล และการให้บริการข้อมูล เป็นไปตามระบบมาตรฐานสากล เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่และใช้ประโยชน์ร่วมกัน ดังนี้

1.1.1 ระบบการจัดการและบริการคลังความรู้ เป็นไปตามมาตรฐาน DSA (Data Seal of Approval) ในเรื่องของการจัดการคลังความรู้ดิจิทัล และมาตรฐาน CIARD Initiative ในเรื่องของการจัดการคลังความรู้งานวิจัยด้านการเกษตรในรูปดิจิทัล

1.1.2 โครงสร้างข้อมูลและการลงรายการเป็นไปตามมาตรฐาน Dublin Core และ AgMES (Agricultural Metadata Element set)

1.1.3 การจัดการเรื่องลิขสิทธิ์ผลงาน เป็นไปตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ และประกาศคุ้มครองสิทธิในการนำไปใช้ประโยชน์ ตามสัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์

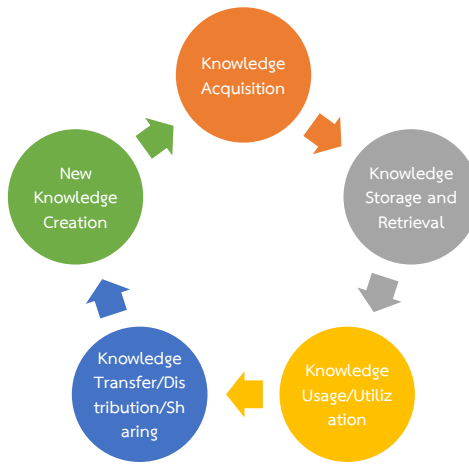
1.2 ตั้งทีมดำเนินงานจัดการความรู้โดยให้บุคลากรของสำนักหอสมุดที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านการจัดการสารสนเทศ ซึ่งเป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในคน มาผ่านกระบวนการจัดการความรู้ แล้วถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติงานของส่วนงาน

2. การจัดเก็บและค้นคืนความรู้ (Knowledge storage and retrieval) สำนักหอสมุดได้นำองค์ความรู้ที่ฝังอยู่ในคนมาผ่านกระบวนการจัดการความรู้ กลั่นกรองเป็นองค์ความรู้ และจัดเก็บในรูปแบบเอกสารคู่มือการจัดการสารสนเทศ ซึ่งเป็นคู่มือแสดงขั้นตอนตั้งแต่การคัดเลือกข้อมูล การบันทึกข้อมูล ตลอดจนการขออนุญาตสิทธิ์การเผยแพร่ จัดทำสื่อคลิปวิดีโอที่เข้าใจง่าย ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติตามได้ทันที จัดทำชุดความรู้ที่ประกอบด้วยเอกสารคู่มือ ซีดีไฟล์ Template สำหรับการบันทึกข้อมูล ใบบันทึกผลงาน สลิปหมายเลขทะเบียน เพื่ออำนวยความสะดวกและเป็นตัวอย่างให้ผู้ปฏิบัติงานของส่วนงานสามารถดำเนินงานต่อได้ด้วยตนเอง เอกสารคู่มือและสื่อวิดีโอถูกบันทึกและเผยแพร่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ <http://kukr.lib.ku.ac.th/db/doc> เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานนำกลับมาเรียนรู้ใหม่ ไม่จำกัดสถานที่และเวลา

3. การใช้ความรู้ (Knowledge usage/ utilization) เป็นการถ่ายทอดความรู้การจัดการสารสนเทศ ทั้งการคัดเลือก การรวบรวม การลงรายการ การบันทึกข้อมูล การจัดระบบงาน และการตรวจสอบข้อมูล จากคณะทำงานของสำนักหอสมุด สู่ผู้ประสานงานและผู้ปฏิบัติงานของทุกส่วนงานของบางเขน และถอดบทเรียน จากการถ่ายทอดความรู้ในส่วนของบางเขน สุวิทยาเขต ทั้งในการบริหารจัดการโครงการ และการบริหารจัดการข้อมูล เพื่อให้วิทยาเขตสามารถนำไปปฏิบัติงานต่อไปได้ เครื่องมือและวิธีการถ่ายทอดความรู้ใช้วิธีจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และปฏิบัติได้จริง ประกอบกับการนำระบบพี่เลี้ยงมาใช้ เพื่อให้คำแนะนำและตอบปัญหาได้ทันท่วงที ลดข้อผิดพลาดที่เกิดจากความไม่เข้าใจ สร้างความมั่นใจให้กับผู้ปฏิบัติงานว่าสามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง

4. กระจายการ/ การแบ่งปันความรู้ (Knowledge transfer/ distribution/ sharing) สำนักหอสมุดได้ใช้เทคโนโลยีที่ใกล้ตัว ตอบโจทย์ไลฟ์สไตล์ของคนในยุคดิจิทัล โดยสร้างกลุ่มไลน์ “คลังความรู้ มก.” เพื่อให้มีการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างส่วนงานทั้งเทคนิคการดำเนินงานหรือการแก้ปัญหาของแต่ละส่วนงาน ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อรายงานความก้าวหน้า หาวิธีการแก้ปัญหาร่วมกัน เป็นการสร้างเครือข่ายและปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปฏิบัติงาน

5. การสร้างความรู้ใหม่ (New knowledge creation) ความร่วมมือที่เกิดขึ้นจากกระบวนการพัฒนาคลังความรู้ถูกนำมาถอดบทเรียน และทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ เกิดกลไกในการทำงาน ถ่ายทอดความรู้จากผู้ปฏิบัติงานของสำนักหอสมุดลงสู่ผู้ปฏิบัติงานของส่วนงานใน 4 วิทยาเขต เกิดเป็นแนวปฏิบัติที่ดีและเป็นต้นแบบในการจัดทำคลังความรู้ของมหาวิทยาลัยได้

ภาพที่ 1 วงจรการจัดการความรู้ของการพัฒนาคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สรุปผลการศึกษา

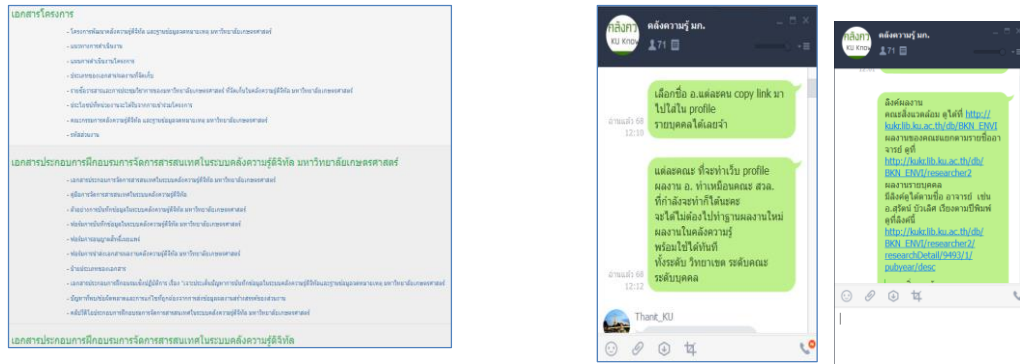
ผลลัพธ์จากกระบวนการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ สรุปได้ดังนี้

1. ผลลัพธ์จากการถอดบทเรียนจากกระบวนการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.1 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คือ การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ทั้งการกำหนดวิสัยทัศน์ แผนกลยุทธ์ขององค์กรที่ต้องชัดเจน เพื่อมากำหนดหัวข้อองค์ความรู้ การได้รับความสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดกลไกการทำงาน การมีส่วนร่วมของทุกส่วนงานในการบันทึกข้อมูลตามมาตรฐาน การถ่ายทอดความรู้ ผลิตสื่อที่เข้าใจง่าย พร้อมใช้ และเรียกดูได้ตลอดเวลาผ่านระบบออนไลน์ นำระบบพี่เลี้ยง มาเป็นเครื่องมือช่วยจัดการความรู้ติดตามงานอย่างต่อเนื่อง แก้ปัญหาในทันที สรุปบทเรียน และขยายผลสู่วิทยาเขต

1.2 ผลจากกระบวนการถ่ายทอดความรู้ สามารถพัฒนาระบบคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มีผลงานสร้างสรรค์ประมาณ 1 แสนรายการ (สำนักหอสมุดบันทึก 77,230 รายการ และ 24 ส่วนงานบันทึก 14,551 รายการ) เป็นคลังความรู้เดียว ใช้ร่วมกันทั้งมหาวิทยาลัย และบันทึกผลงานครั้งเดียวเผยแพร่ไปทั่วโลก เป็นการทำงานที่ไม่ซ้ำซ้อน และประหยัดงบประมาณของมหาวิทยาลัย คิดเป็นมูลค่าประมาณ 24 ล้านบาท (ประมาณการค่าใช้จ่ายส่วนงานละ 1 ล้านบาท เป็นอย่างน้อย หากพัฒนาคลังความรู้แยกเป็นรายส่วนงาน)

1.3 เกิดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ลงสู่การปฏิบัติจริง โดยเป็นการถ่ายทอดความรู้ระหว่างผู้ปฏิบัติงานภายในสำนักหอสมุด และการถ่ายทอดความรู้ระหว่างผู้ปฏิบัติงานสำนักหอสมุดกับผู้ปฏิบัติงานของส่วนงาน รวมถึงมีการจัดการความรู้ ในส่วนของสำนักหอสมุด จัดทำเป็นคู่มือ เอกสาร และสื่อความรู้ ให้บริการบนอินเทอร์เน็ตเว็บไซต์ <http://kukr.lib.ku.ac.th/db/doc> เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

ภาพที่ 2 การจัดการความรู้ในส่วนของสำนักหอสมุด

นอกจากนี้ การถ่ายทอดความรู้ โดยการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดการสารสนเทศในคลังความรู้ ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 3 ครั้ง นั้น พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับดี (ตารางที่ 1) และมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดอบรมอีกเพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดการสารสนเทศมากขึ้น สำนักหอสมุด จึงจัดการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นอีก 1 ครั้ง เรื่องเจาะประเด็นปัญหาการบันทึกข้อมูลในระบบคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันที่ 26 เมษายน 2559 มีผู้เข้าร่วมฝึกอบรมจำนวน 42 คน เพื่อทบทวนความเข้าใจ ขั้นตอนการทำงาน และยกประเด็นปัญหาที่พบจากการบันทึกข้อมูล พร้อมมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยนำตัวอย่างที่ถูกต้องในการบันทึกข้อมูลเพื่อให้ส่วนงานใช้เป็นต้นแบบ สรุปเป็นประเด็นปัญหาที่พบ นำขึ้นแสดงในเว็บไซต์ <http://kukr.lib.ku.ac.th/db/doc> เพื่อให้ทุกส่วนงานได้ศึกษา ทั้งผู้ที่เข้าอบรมและไม่ได้เข้าอบรมสามารถดูข้อมูลเป็นตัวอย่างได้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความพึงพอใจ

ครั้งที่	การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ	ความพึงพอใจ
1	การฝึกอบรมเบื้องต้น เพื่อเตรียมการจัดการสารสนเทศในคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หลังพิธีลงนามความร่วมมือการพัฒนาคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันที่ 25 มกราคม 2559 โดยมีผู้เข้าร่วมฝึกอบรม 48 คน	4.07 (ระดับดี)
2	การฝึกอบรมรวมทุกส่วนงานในบางเขนวันที่ 16 มีนาคม 2559 โดยมีผู้เข้าร่วมฝึกอบรม 114 คน	4.10 (ระดับดี)
3	การฝึกอบรมรายส่วนงาน 1. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ วันที่ 10 มีนาคม 2559 โดยมีผู้เข้าร่วมฝึกอบรม 19 คน 2. คณะเกษตร วันที่ 11 มีนาคม 2559 โดยมีผู้เข้าร่วมฝึกอบรม 36 คน	4.08 (ระดับดี) 4.13 (ระดับดี)

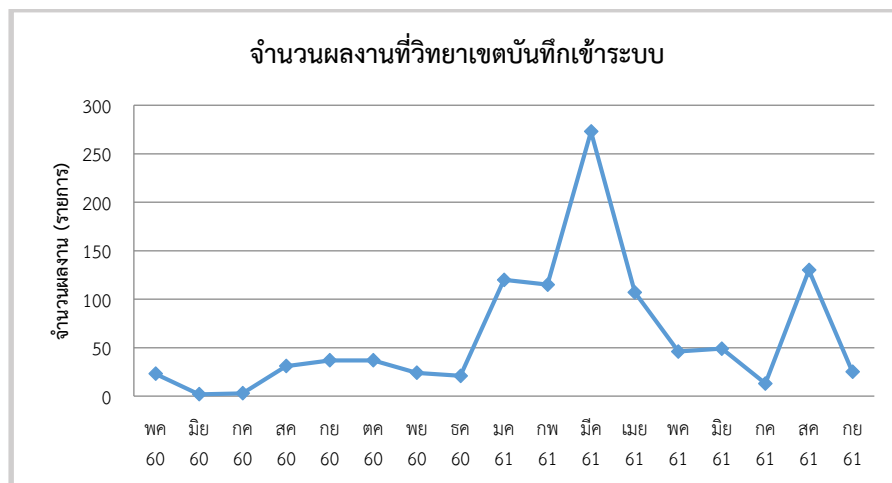
จากการถอดบทเรียนครั้งนี้ การพัฒนาคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการบันทึกข้อมูลของทุกส่วนงานในบางเขน เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ รวมถึงต้องมีการบริหารจัดการที่ดี ดำเนินงานอย่างมีระบบ ถ่ายทอดความรู้สู่การปฏิบัติจริง ทำให้การพัฒนาคลังความรู้ประสบความสำเร็จและเป็นแนวปฏิบัติที่ดี จนทำให้สำนักหอสมุดได้รับรางวัลดีเยี่ยม ในการประกวดโครงการรางวัลคุณภาพ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 10 ประจำปี 2559 ประเภทที่ 2 : การพัฒนาปรับปรุงกระบวนการงาน : แนวปฏิบัติที่ดี และมี

แนวคิดที่จะถ่ายทอดความรู้ และกระจายความรู้การจัดการสารสนเทศลงสู่วิทยาเขต เพื่อจัดทำคลังความรู้ของมหาวิทยาลัยต่อไป

2. ผลลัพธ์จากการขยายผลลงสู่วิทยาเขต

สำนักหอสมุด บางเขน ดำเนินงานพัฒนาคลังความรู้ดิจิทัล มก. ภายใต้แผนบูรณาการเครือข่ายห้องสมุด 4 วิทยาเขต โดยนำกระบวนการจัดการความรู้เช่นเดียวกับที่ถ่ายทอดให้กับผู้ปฏิบัติงานของบางเขน ถ่ายทอดลงสู่ทีมงานห้องสมุดของวิทยาเขตกำแพงแสน วิทยาเขตศรีราชา และวิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร ผลจากการจัดการความรู้ พบว่า ห้องสมุด 3 วิทยาเขต สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง ตามลำดับขั้นตอนของการจัดการสารสนเทศ และบันทึกข้อมูลได้ตรงตามมาตรฐานที่สำนักหอสมุด บางเขนกำหนด เห็นได้จากจำนวนผลงานการบันทึกข้อมูลที่มีเข้ามาอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 3 จำนวนผลงานที่วิทยาเขตบันทึกเข้าระบบ

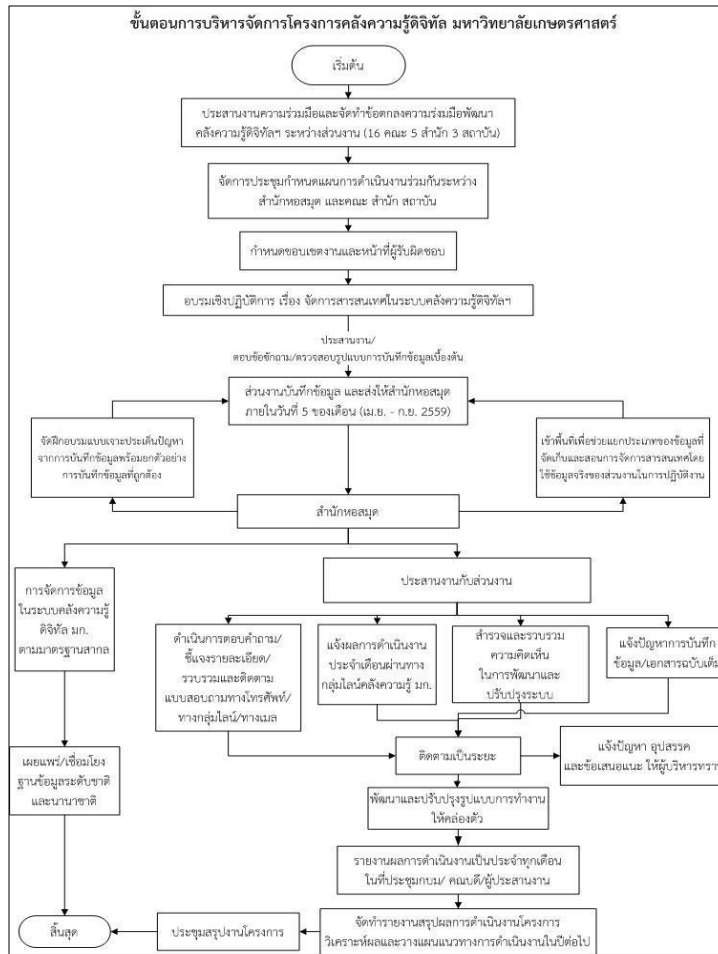
นอกจากนี้ สำนักหอสมุด กำแพงแสน ยังจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดการสารสนเทศในระบบคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2561 โดยเชิญทีมงานของสำนักหอสมุด บางเขน เป็น

วิทยากร เพื่อถ่ายทอดความรู้การจัดการสารสนเทศให้กับทีมงานของส่วนงานในวิทยาเขตกำแพงแสน แต่ยังไม่มีการรายงานผลการบันทึกข้อมูลจากส่วนงานของวิทยาเขตกำแพงแสน เนื่องจากอยู่ระหว่างการรวบรวมผลงาน

3. ผลลัพธ์เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้เกิดความยั่งยืน การนำองค์ความรู้การบริหารจัดการสารสนเทศที่มีอยู่ในผู้ปฏิบัติงานของสำนักหอสมุด ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ลงสู่ผู้ปฏิบัติงานทั้ง 4 วิทยาเขต และการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ กำหนดแนวทางการทำงานที่ชัดเจน รายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดแผนงาน ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีมาตรฐาน มุ่งเน้นการสร้างมีส่วนร่วมและการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับผู้ปฏิบัติงาน เข้าถึงและเข้าใจ ช่วยแก้ปัญหา อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน ถ่ายทอดความรู้ ผลิตรายการที่เข้าใจง่าย พร้อมใช้และเรียกดูได้ตลอดเวลาผ่านระบบออนไลน์ มีเนื้อหาเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย มีการติดตามงานอย่างต่อเนื่อง สรุปบทเรียน มีการพัฒนาต่อเนื่องตามวงจร PDCA ปรับปรุงการทำงาน แก้ปัญหาในทันที สรุปบทเรียน ให้เห็นความสำเร็จและความล้มเหลว กระบวนการเหล่านี้เป็นกลไกที่ทำให้การพัฒนาคลังความรู้ประสบความสำเร็จ และเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 4 ขั้นตอนการบริหารจัดการโครงการคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อภิปรายผล

การพัฒนาคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้ประสบความสำเร็จ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกส่วนงาน การนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้ โดยถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์การจัดการสารสนเทศของผู้ปฏิบัติงานของส่วนงาน 4 วิทยาเขต จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง และบันทึกข้อมูลตรงตามมาตรฐานที่กำหนด เกิดกระบวนการรวบรวมและบันทึกผลงานเพื่อสร้างคลังความรู้ระดับส่วนงาน ระดับวิทยาเขต และระดับมหาวิทยาลัยได้ อีกทั้งต้องมีการบริหารจัดการที่ดีทั้งระบบบันทึกข้อมูลให้มีความพร้อมใช้ ทุกหน่วยงานสามารถเข้าระบบเพื่อบันทึกข้อมูลได้ตลอดเวลา มีการจัดการระบบงาน ขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลและเผยแพร่ได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังมีอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญคือ ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยที่ให้ความสำคัญและสนับสนุนการพัฒนาคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยกำหนดให้การบันทึกข้อมูลเข้าคลังความรู้ มก. เป็น KPI ของทุกหน่วยงาน ส่งผลทำให้เกิดการขับเคลื่อนและผลักดันให้เกิดการพัฒนาคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

การนำไปใช้ประโยชน์

1. เป็นต้นแบบที่สามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการคลังความรู้ของสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรต่าง ๆ
2. เป็นเครื่องมือในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของผู้ปฏิบัติงานผ่านระบบพี่เลี้ยงและการถ่ายทอดความรู้ผ่านสื่อการเรียนรู้
3. เป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการคลังความรู้ขององค์กร

รายการอ้างอิง

- กองแผนงาน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2556). *แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี (พ.ศ. 2552-2555)* มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก http://www.planning.ku.ac.th/planning/downloads/doc_public/plan_4_52_55.pdf
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (n.d.). *การจัดการความรู้*. เข้าถึงได้จาก <https://www.nstda.or.th/th/nstda-knowledge/knowledge-management/3278-knowledge-management>
- สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2557). *แผนพัฒนาสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2557-2560)*. กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2559). *การจัดการผลงานในคลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. เข้าถึงได้จาก <https://kukr.lib.ku.ac.th/db/doc>
- สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2560). *สรุปผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาคลังความรู้ดิจิทัลและฐานข้อมูลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อารีย์ ธีญกิจจานุกิจ. (2559). *คลังความรู้ดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใน ผลงานรางวัลคุณภาพ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 10 ประจำปีการศึกษา 2559*. กรุงเทพฯ: สำนักประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อารีย์ ธีญกิจจานุกิจ. (2560). *การพัฒนาบริการคลังความรู้ศาสตร์แห่งแผ่นดิน*. กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.